

SPORAZUMEVANJE V SLOVENSKEM JEZIKU – GOVORNI KORPUS GOS

Vrsta dokumenta: navodila za transkribiranje pogovorov - javna

Datum: 21. maj 2010

KAZALO

1	SEGMENTIRANJE	2
1.1	Izjava	2
1.2	Vloga	2
	Hkratni govor	2
1.3	Drugo	2
	Daljše prekinitve	2
2	ZAPIS GOVORA	3
2.1	Osrednje vodilo	3
2.2	Podrobna pravila zapisa	3
	2.2.1 Redukcije	3
	2.2.2 Premene po zvonečnosti	3
	2.2.3 Dvoustnični v	3
	2.2.4 Pokrajinsko specifični glasovi	4
	2.2.5 »Mašila«	4
	2.2.6 Zloženske	4
	2.2.7 Besedni fragmenti	5
	2.2.8 Ločila	5
	2.2.9 Začetek izjav	5
	2.2.10 Lastna imena	5
	2.2.11a Citatne besede	5
	2.2.12 Osebni podatki	6
	2.2.13 Kratice	6
	2.2.14 Številke	6
	2.2.15 Nerazumljivo besedilo	7
	2.2.16 Petje	7
	2.2.17 Daljši premori	7
3	NEBESEDNI IN NEJEZIKOVNI ZVOKI	8
3.1	Nebesedni zvoki	8
	3.1.1 Onomatopeje	8
	3.1.2 Drugi govorni zvoki	8
	3.1.3 Smeh	8
	3.1.4 Drugi človeški zvoki	8
3.2	Nejezikovni zvoki	8

1 SEGMENTIRANJE

1.1 Izjava

Izjava je osnovna enota govora, ki približno ustreza pojmu povedi v pisnem jeziku. Določimo jo tako, da je prozodično, semantično in skladenjsko zaokrožena enota.

Pri zelo strnjenem govoru smo pozorni, da izjavo označimo na takem mestu, da je v signalu mogoče nedvoumno označiti mejo med izjavama, ne da bi pri tem odrezali konec prejšnje ali začetek nove izjave.

Kjer zgornji vodili omogočata različne odločitve, imajo prednost krajše enote.

1.2 Vloga

Vloga pomeni govor enega govornika, dokler ga ne prekine drug govorec (razen če gre za hkratni govor – glej spodaj). Vloga je lahko sestavljena iz ene ali več izjav.

Hkratni govor

Kot **začetek hkratnega govora** označimo začetek izjave, v kateri se vključi drug govorec, ne glede na to, ali se vključi na začetku ali sredi izjave.

Kot **konec hkratnega govora** označimo konec zadnje izjave, v kateri se pojavlja hkratni govor, ne glede na to, ali se hkratni govor konča že sredi izjave.

Če **traja hkratni govor dalj časa** in lahko znotraj njega postavimo mejo med izjavami, ne da bi s tem rezali govor katerega koli od govorcev, to naredimo.

Oporne signale (*ja, mhm, aha, v redu, dobro...*) obravnavamo enako kot hkratni govor.

V hkratnem govoru ne označujemo, točno kateri **deli besedila so izgovorjeni hkrati**.

1.3 Drugo

Daljše prekinitve

Premore v govoru, daljše kot 1,5 sek., označimo kot prazno izjavo z oznako **premor**. Na tak način označujemo tudi reklamne bloke, novinarske prispevke, glasbene točke in morebitne druge prekinitve tistega dela diskurza, ki ga transkribiramo, v televizijskih in radijskih oddajah.

2 ZAPIS GOVORA

2.1 Osrednje vodilo

Govor zapisujemo v veljavnem slovenskem črkopisu in upoštevamo veljavne strategije predstavljanja posameznih glasov z določenimi črkami. Upoštevaje omejitve, ki izhajajo predvsem iz omejenega nabora črk, pa pri tem kolikor mogoče verno predstavimo glasovno podobo govora.

2.2 Podrobna pravila zapisa

2.2.1 Redukcije

- a. Glasov, ki niso izgovorjeni, ne zapisujemo, npr. *tud, neki, tko, mam, čevli...*
- b. Polglasnika ne zapisujemo posebej pri:
  - i. zvočnikih r, l, m, n: *sn, pr, mislm, hitr, zloml, prjatlci...*
  - ii. enoglasovnih predlogih, členkih ipd.: *s, z, d...* (tudi če so izgovorjeni zložno, s polglasnikom)
  - iii. enozložnih besedah: *nč, jz* (za *jaz*; lahko tudi *jst*, če je izgovorjeno s *t* na koncu; ali tudi *jez*, vendar samo, če je e izgovorjen široko, ne kot polglasnik)...
- c. Polglasnik lahko zapisujemo z »e« v dvo- ali večzložnih besedah, npr. *kešni (kakšni)*, razen pred zvočniki m, n, r, l (*zloml, mislm, hitr...*).
- d. Zapisovanje oblik pomožnega glagola »biti« in zaimka »se/si«:
  - i. redukcije »bi« v »b« in »se/si« v »s« zapisujemo kot samostojno besedo, npr. *ne b (ne bi), če b (če bi), pa b mene (pa bi mene), najraj b vidu, da s...*
  - ii. redukcije in premene oblik za prihodnjik (*bom, boš, bo...*) zapisujemo na naslednji način: *čev (če bo), čem (če bom), dam (da bom), navm/nam/nemo/nevm (ne bom), nav (ne bo)*, vendar kot dve besedi pri zvezi polnopomenske besede in redukcije prihodnje oblike pomožnika: *rekla m (rekla bom)*...

2.2.2 Premene po zvonečnosti

V pisavi jih ne upoštevamo (*tud dobr, tud tak, grandž scena...*).

2.2.3 Dvoustnični v

Zvočnik dvoustnični v (ni nosilec zloga) zapisujemo:

- s črko »v«, npr. *prov, nav, navm, odpravn, davn*, tip *pršov, delov, gledov* (deležnik stanja na -l z glasovno premeno)

- oz. tudi z »l«, če tako izhaja iz knjižne norme, npr. *kosil* (samostalnik *kosilo*), *mel* (*imeli*) – redukcije končnega vokala v deležniku na -l

Če je u samoglasniški, tj. je nosilec zloga (tudi če gre za predlog v, izgovorjen samoglasniško), ga pišemo s črko »u« (*pršu*, *vidu*, *u tem delu*...).

2.2.4 Pokrajinsko specifični glasovi

Diftonge in druge pokrajinsko specifične foneme, ki jih ni v knjižnem jeziku, pišemo z najbližjimi ustreznimi črkami, odvisno tudi od izgovorjave v konkretnih primerih.

Seznam diftongov:

ej (*rejs* = *res*)
aj (*lajtus* = *letos*)
uj (*tujdi* = *tudi*)
ov (*sovh* = *suh*, *povvati* = *puvati*; *prov* = *prav*)
av (*tav* = *to*)
ev (*kjev* = *koliko*)
uo (*puole* = *pol*)
je (*rjekla* = *rekla*)
ju (*kjuk* = *koliko*, *tjuk* = *toliko*)
ue (*zmuetu* = *zmotilo*)
ea (*nea* = *ne*)
ua (*uaknu* = *okno*)
uo (*duobru* = *dobro*)
...

Drugi pokrajinsko specifični fonemi:

»u« ali tudi »i« za u s preglasom
»h« ali tudi »g« za zveneči primorski h
»r« za mehkonobni koroški r
itd.

2.2.5 »Mašila«

Podaljšan polglasnik ali zvočnik *m* ali *n* in njihove kombinacije, ki pogosto zapolnjujejo premore v govoru, pišemo s tremi črkami, in sicer:
eee, *eem*, *een*, *nnn*, *mmm*...

Nikalni medmet zapišemo kot *nn* ali *aa*.

Druge medmete zapišemo z nizom črk, ki najbolj ustreza dejanski izgovorjavi.

Trajanja medmetov ne označujemo posebej.

2.2.6 Zloženske

Kadar čutimo, da gre za eno besedno enoto, jih pišemo skupaj in brez vezaja (ne glede na to, ali gre za podredno ali priredno zloženko).

Če ne predstavljajo ene besedne enote oz. gre za zvezo prislova in pridevnika, ju zapišemo s presledkom kot dve besedi.

2.2.7 Besedni fragmenti

Prekinjene besede ipd. označimo s praznim oklepajem stično za besedo, npr. *lju()*, oz. pred besedo, če prvi del besede ni izgovorjen, npr. "*interte()* *eee* (*)pretativno določbo*" v pomenu "*interpretativno določbo*".

2.2.8 Ločila

Ločil ne uporabljamo, izjema so:

»?« (vprašaj) za vprašanja

»!« (klicaj) za izrazito ukazujoč govor oz. ob zavpitju ali vzkliku

»...« (tri pikice) (presledek za ločilom) za mejo med izjavami istega govorca v hkratnem govoru, ko tam, kjer je meja med izjavama, zaradi govora drugega govorca ne moremo narediti novega segmenta

Vprašaj in klicaj pišemo stično.

2.2.9 Začetek izjav

Izjave začinjamo z malo, ne z veliko začetnico.

2.2.10 Lastna imena

Domača lastna imena:

Zapisujemo tako, kot so izgovorjena, vendar z veliko začetnico skladno s pravopisom, npr. *Delo, Brežice, Novo mesto, Lenart v Slovenskih goricah, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Občina Starše, Osnovna šola Ivana Cankarja* itd.

Tuja lastna imena:

Zapisujemo tako, kot so izgovorjena, vendar z veliko začetnico, npr.: *Bler, Hjuston, Nju Jork, Los Endželes*

2.2.11a Citatne besede

Citatne besede, ki niso lastno ime, pišemo tako, kot so izgovorjene.

2.2.11b Govor v tujem jeziku

Če je del stavka, cel stavek ali več stavkov povedanih v tujem jeziku, tak govor zapišemo citatno (tako kot je izgovorjen), označimo zapis ter vnesemo dogodek **tujjez**. Če se govor v tujem jeziku nadaljuje v več izjav, označimo na ta način vsako tako izjavo posebej.

Posameznih besed ali besednih zvez prid. + sam. v tujem jeziku ne označujemo; to oznako uporabimo samo za daljše enote govora v tujem jeziku.

2.2.12 Osebni podatki

Osebne podatke o samih govornicah (tudi pri javnem diskurzu) anonimiziramo, tako da označimo samo vrsto podatka, in sicer na naslednji način:

[ime]
[priimek]
[podjetje]
[ulica]
[št]
[tel]
[email]
[EMŠO]
[DŠ]
[TRR]
[znamka]

Prav tako anonimiziramo osebne podatke o osebah, ki sicer niso prisotne v diskurzu, so pa vseeno omenjene, če gre za nejavne osebnosti.

Anonimiziramo tudi imena manjših in zasebnih podjetij, zlasti če so omenjena v kontekstu kakšne afere. Imena večjih in javnih podjetij lahko izpišemo.

Normalno, kot lastno ime, pa zapišemo imena javnih osebnosti, ki so omenjena v diskurzu, npr. imena politikov, športnikov, novinarjev in voditeljev, umetnikov in drugih kulturnih delavcev ter ostalih medijsko opaznih osebnosti.

Kraj bivališča in poštna številka ne štejeta za osebni podatek in ju ne anonimiziramo.

2.2.13 Kratice

Pišemo tako, kot so izgovorjene, vendar skupaj, če gre za eno kratico, npr.: *erteve, teve, trr, Sds.*

Če je kratica lastno ime, jo pišemo z veliko začetnico, npr.: *Sazuja, Tevetri*

Spletni naslovi se zapišejo na način: *veveve pika {Radio Capris} pika si.*

2.2.14 Številke

Vedno izpišemo z besedo.

2.2.15 Nerazumljivo besedilo

Nerazumljive ali nerazločljive besede ali daljše govorne enote označimo z oznako **neraz.**

Trajanja ne označujemo.

2.2.16 Petje

Če je npr. zapet le kratek verz ali par besed, zapeto besedilo vključimo v zapis govora in ga ne označujemo posebej.

Če je zapet daljši odsek (več verzov, kitica, cel refren, cela pesem...), ne transkribiramo, ampak označimo kot premor (prazna izjava).

2.2.17 Daljši premori

Če so daljši kot 1,5 sekunde, označimo kot prazno izjavo brez besedila in brez govorca, označimo jo z oznako **premor**.

Ne opisujemo posebej, kaj se je v premoru dogajalo (npr. tišina, prevezovanje, reklame, poudarjanje povedanega ipd.).

3 NEBESEDNI IN NEJEZIKOVNI ZVOKI

3.1 Nebesedni zvoki

3.1.1 Onomatopeje

Onomatopeje, tj. posnemanje zvokov iz narave, zapišemo z nizom črk, ki najboljše ustreza dejanski izgovorjavi.

3.1.2 Drugi govorni zvoki

Druge zvoke, ki nastanejo z govorili in prispevajo k vsebini diskurza, pa jih nikakor ne moremo ustrezno zapisati s črkami, lahko označimo z oznako **glas**.

3.1.3 Smeh

Smehu ne označujemo trajanja, ampak samo označimo mesto, kjer se smeh začne, in sicer z oznako **smehgo**, če se smeji samo govorec, **smehna**, če se smejijo samo naslovniki oz. občinstvo, in **smehob**, če se smejijo oboji.

Ne označujemo, kakšen je smeh, kako glasen je, kako dolgo traja, prav tako ga ne zapisujemo z medmeti, ki običajno označujejo smeh (npr. haha); nejasnih primerov ne označimo kot smeh.

3.1.4 Drugi človeški zvoki

Druge **pragmatično pomembne zvoke**, ki nastanejo z govorili, kot so npr. jok, hlipanje oz. hlipajoč govor, zehanje, vzdih, odkašljanje ipd., označimo z oznako **glas** na mestu v transkripciji, kjer se tak zvok začne.

Vdihov in izdihov, kašljanja, tleskov z jezikom in drugih zvokov, ki ne nosijo sporočila in niso pragmatično pomembni za diskurz, ne označujemo.

3.2 Nejezikovni zvoki

V to skupino štejemo zvoke, ki ne nastanejo z govorili, ampak je njihov izvor zunanji. Če **je tak zvok pragmatično pomemben**, npr. zvonjenje telefona prekine potek diskurza in eden od govorcev se odzove na klic, označimo to z oznako **zvok** na mestu v transkripciji, kjer se tak zvok začne.

Če **zvok ne vpliva na diskurz**, ga ne označujemo (npr. v ozadju se pojavi glasba, vendar sogovorniki ne reagirajo na to, sliši se listanje, premikanje mikrofona...).

Prozodičnih lastnosti govora, kot so tempo, jakost, trajanje glasov, intonacija, ton, poudarjanje, krajši premori (manj kot 1,5 sek.) z namenom poudarjanja ipd., ne označujemo.